

Ajánló

Applebaum, Anne: A Gulag története I-II. kötet. Budapest. Európa Könyvkiadó. 2005. 802 + 405 oldal. 5500 Ft.

A GULAG, a szovjet büntetőtáborok gigantikus hálózata a hetvenes évek elején vált ismertté a világ közvéleménye előtt, amikor megjelent Alekszandr Szolzsenyicin háromkötetes munkája.

Noha a Szovjetunió összeomlása óta memoárok, tanulmányok százai jelentek meg a témáról, Anne Applebaum amerikai újságíró és történész elsőként vállalkozott arra, hogy megírja a GULAG átfogó történetét.

A kötet bemutatja a szovjet munkatáborok előképeit a cári Oroszországban, létrehozásukat közvetlenül a bolsevik forradalom után, terjeszkedésüket és működésüket – s végül felszámolásukat a gorbacsovi peresztrojka idején.

Applebaum könyve minden tekintetben dokumentumokon alapuló, „szigorú” történelési munka, ugyanakkor a szerző kifejezetten a lágerfogyók szemszögéből mutatja be a GULAG történetét: az ő életükre, szubkultúrájukra, szenvedéseikre koncentrál. A GULAG az idők folyamán államon belüli álamná változott, majdhogynem civilizációvá, saját törvényekkel, szokásokkal, irodalommal, folklórral és szlenggel.

A szerző miután kronologikusan bemutatta a GULAG „fejlődését” – azt, ahogy a terror eszközből fontos gazdasági szerepet betöltő, az egész országot lefedő hálózattá változott – az olvasó elé tárja a GULAG-beli élet különböző aspektusait: a lágerfogyók csoportjait, a túlélési szokásokat, a szokéseket és lázadásokat stb.

Barlai Róbert – Kővágó György: Krízismenedzsment, kríziskommunikáció. Budapest. Századvég Kiadó. 2004. 391 oldal. 1890 Ft. (A Budapesti Kommunikációs Főiskola tankönyvei, 7.)

Az emberiség évezredek tapasztalata, hogy törvényszerű a konfliktusok, válságok, katasztrófák létrejötte. Mindannyian jól tudjuk: ezek az egyes emberek életének, a személyközi kapcsolatok gyakorlatának, a különböző társadalmi-gazdasági csoportok és az állam működésének, illetve a nemzetközi viszonyok alakulásának is természetes, de alapvetően nem kívánatos velejárói.

A könyv elsősorban a gazdasági szakembereknek – dolgozzanak azok akár nyereségorientált vállalatnál, vállalkozásnál vagy költségvetési és nonprofit szervezetnél – szánták könyvüket, segítséget nyújtva a krízishelyzetek megelőzésében, felismerésében, továbbá azok szervezetfejlesztési és kommunikációs kezelésében.

A kötet tartalma öt részre tagolódik. Az első rész a kölcsönös társadalmi függés, a társadalmi-gazdasági kapcsolatok és a társadalmi teljesítmény főbb meghatározóit (együttműködés, versengés, a csoport stb.) mutatja be. A második rész a vezetés természetét, illetve a vezetők és a szervezeti változások sajátosságait elemzi. A következő anyag rész a krízisek jellemzőit és a kríziskeltő humán tényezőket veszi sorra. A negyedik rész témája a krízisek megelőzése, kezelése és elhárítása. Az utolsó gondolati egy-

ség pedig a konfliktusok kommunikációs megoldásával, a válságkommunikáció gyakorlatával foglalkozik.

A szerzők hangsúlyozzák, hogy a megelőzött vagy kellő stádiumban kezelt, elhárított krízis ugyan kiadással jár, esetleg sokba kerül, az elmaradt veszteség révén viszont mindig jó befektetésnek bizonyul.

Drinóczi Tímea – Petrétei József: Jogalkotástan. Budapest – Pécs. Dialóg Campus Kiadó. 2004. 480 oldal. 4480 Ft. (Institutiones Juris sorozat)

A tankönyv fő célja a jogalkotás elméletének gyakorlatorientált bemutatása, illetve a jogszabályok keletkezési folyamatának vizsgálata és értékelése. A kötet feldolgozza a jogalkotás területén született magyar és külföldi jogirodalmi álláspontokat, a nemzetközi jognak és a közösségi jognak a témával összefüggő vonatkozásait, valamint a kapcsolódó alkotmánybíróági határozatokat.

A tíz fejezetre tagolt mű első négy fejezete elméleti jellegű: a jogalkotástan és a jogalkotás meghatározásával foglalkozik, valamint a normatan alapjait és a jogszabályok sajátosságait mutatja be. A jogalkotás metodikájáról és taktikájáról, vagyis az ügynevezett belső és külső jogalkotási eljárásról szóló következő két anyagrész az elmélet és a gyakorlat közötti mezgyén mozog. Az utolsó négy fejezet a jogszabály szerkesztésének praktikus kérdéseit tárgyalja, amelyhez – a szerzők szerint – a hatékonyságvizsgálat és a dereguláció is hozzátartozik. Ezek a gyakorlati fejezetek bemutatják a jogszabályok megfelelő felépítését, továbbá az általánosan elkövetett hibákat, hiányosságokat is.

A kiadvány gyakorlatorientáltságát a hivatkozott példák sokasága is növeli. A mellékletekben foglaltak használható szempontokat nyújtanak mind a jogalkotás előkészítéséhez, mind pedig a dereguláció megvalósításához.

A kötet, amely a jogi oktatásban hiánypótló műnek számít, fent ismertetett értékei miatt nem csak a joghallgatók, hanem a jogalkotó szakemberek érdeklődésére is számot tarthat.

Gál István László: A pénzmosás. Bp. KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft. 2004. 199 oldal. (KJK-KERSZÖV kiadványok sorozat) 4410 Ft.

A pénzmosás az utóbbi évtizedben nálunk is valósággá, ráadásul mind fenyegetőbb és kézzel foghatóbb realitássá vált. Veszélyességének, káros hatásainak nagyságrendjét az utca embere talán el sem tudja képzelni. Napjainkban a gazdaságkutatók mintegy 10 milliárd USD-ra becsülik a Magyarországon keletkezett illegális jövedelmet, s ennek nagyobb hányadát az elkövetők minden bizonnyal megpróbálják törvényesíteni.

A szerző szerint a tárgyalat jelenség, s az ellene folytatott küzdelem komplex megközelítést igényel. A pénzmosás vizsgálatához – mint általában a gazdasági bűncselekményekéhez – elmélyült jogi és kriminológiai ismeretek mellett alapos közgazdasági tudásra is szükség van. A jogi, köztük a büntetőjogi előírásokat ökonómiai fogalmak, összefüggések, tendenciák töltik meg valódi tartalommal, a gazdasági, pénzügyi szabályok viszont önmagukban hatástalanok jogi háttér, differenciált, sokszínű és hatékony szankciórendszer nélkül.

A könyv a pénzmosás fogalmának meghatározása, valamint a kapcsolódó közgazdasági problémák feltárása mellett elemzi a pénzmosás fázisait, és a ma már ismert, leggyakoribb pénzmosási technikákat is bemutatja. A kötetből megismerheti az olvasó a hazai jogszabályi hátteret, néhány külföldi szabályozási példát, valamint képet kap a pénzmosást megakadályozni, felderíteni hivatott intézmények tevékenységéről is.

A kiadvány nem csupán a büntetőjogászok és a pénzügyi szférában dolgozó szakemberek száma hasznos, belőle a téma iránt érdeklődő „laikusok” is megérthetik a pénzmosással kapcsolatos alapvető összefüggéseket.

Tremmel Flórián- Fenyvesi Csaba – Herke Csongor: Kriminálisztika tankönyv és atlasz. 2. bővített, átdolgozott kiadás. Bp. – Pécs. Dialóg Campus Kiadó. 2005. 600 oldal. 4980 Ft. (Dialóg Campus tankönyvek sorozat)

A pécsi egyetem Állam- és Jogtudományi Karának bünyügi tudományok tanszékén készült korszerű, didaktikus felépítésű egyetemi tankönyv a kriminálisztika anyagát foglalja össze. Jelen kötet – immár három szerzővel – jelentős mértékben bővített és átdolgozott kiadása az 1998-ban először megjelent tankönyvnek.

A könyv szerkezete alapvetően nem változott az előző kiadás óta. Az első rész a kriminálisztika fogalmát, rendszerét tisztázza, bemutatja kapcsolatát a bűnmegelőzéssel és a büntetőeljárás joggal, majd a bünyügi nyomozástan történetét és szakirodalmát tekinti át. A második, *Krimináltechnika* címet viselő részben a nyom kriminálisztikai jelentésével, osztályozásával, a különféle nyomok rögzítésével, vizsgálatával és értékelésével foglalkoznak a szerzők. *Krimináltaktika* cím alatt a nyomozás lépéseiről (helyszíni szemle, bizonyítási kísérlet stb.) olvashatunk. Ebben a részben kapott helyet többek között a szervezett bűnözés elleni harc és a nemzetközi szervezetekkel való együttműködés kérdése, valamint a kriminálisztikai tendenciák bemutatása. A kötet negyedik része a kriminálisztikai eszközök és módszerek használatát színes fotókon szemléltető atlasz.

A bőséges bibliográfiával, továbbá név- és tárgymutatóval kiegészített kiadvány mindenekelőtt a joghallgatókat segíti felkészülésükben, ám értékes lehet a ténykérdésekkel foglalkozó jogalkalmazók (bírák, ügyészek, védőügyvédek, nyomozók stb.) és a kriminálisztika iránt érdeklődő „civil” polgárok számára is.

Végh József – Selmeczi Balázs: A terror könyve. Tűszdrámák, börtönlázadások. Bp. Budapest-Print Könyvkiadó. 4004. 177 oldal. 2498 Ft.

„Az 1990-es társadalmi rendszerváltást követően Végh József alkotóan vett részt egy sajátos, nagyon kritikus rendvédelmi feladat, a terrorizmus elleni harc elméleti alapjainak kimunkálásában és gyakorlati végrehajtásában. A feldolgozott eseményeket maga is átélte. Munkatársaként, parancsnokaként tanúsíthatom, gyakran élete kockáztatásával.” A fenti sorok Berkesi Ferenc ny. r. vezérőrmagtyól, a könyv „előszavának” írójától származnak.

A kissé hangzatosra sikeredett cím – „A terror könyve” – ellenére Végh József és szerzőtársa kétségkívül érdekes, változatos tartalmú kiadvánnyal lépett a nagyközönség elé.

A kötet legfőbb jellemzője talán a műfaji sokféleség. A személyes hangú visszaemlékezések, „élménybeszámolók” mellett szakkönyvbe illő leírások, sőt két interjú is helyet kapott a fényképekkel illusztrált könyvben, amelyben Végh József szakmai önéletrajza szintúgy megtalálható.

A „Tárgyalás a zsarolókkal” című fejezet – több eset mellett – a Balassagyarmati Fegyház és Börtönben 1993 októberében történt túszesemény leírását is tartalmazza. Ezt követően a Big Brother ház kulisszái mögé is bepillantást nyerhet az olvasó. A kötet (túlságosan) rövid „elméleti” fejezete a túsok, túszejtők viselkedésével foglalkozik.

Reméljük, hogy Végh József a válságkezelés, túsztárgyalás témakörében szerzett gazdag elméleti és gyakorlati ismereteit egy, a mostaninál feltehetően „unalmasabb”, de módszeresebben megírt könyvben is közreadja a későbbiekben.

Deák Ferenc István

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság
Szakkönyvtára szerzeményeiből)